

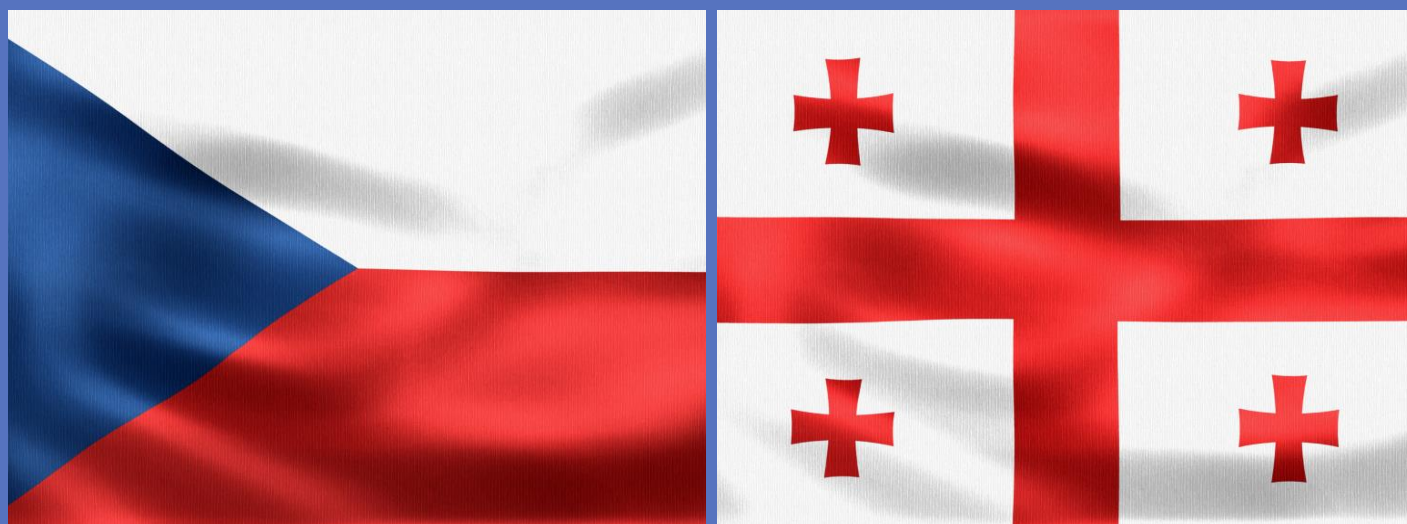
Role České republiky v rozvoji peer podpory za hranicemi

Konference sociální psychiatrie 2025

Prezentující:

Zdeněk Císař

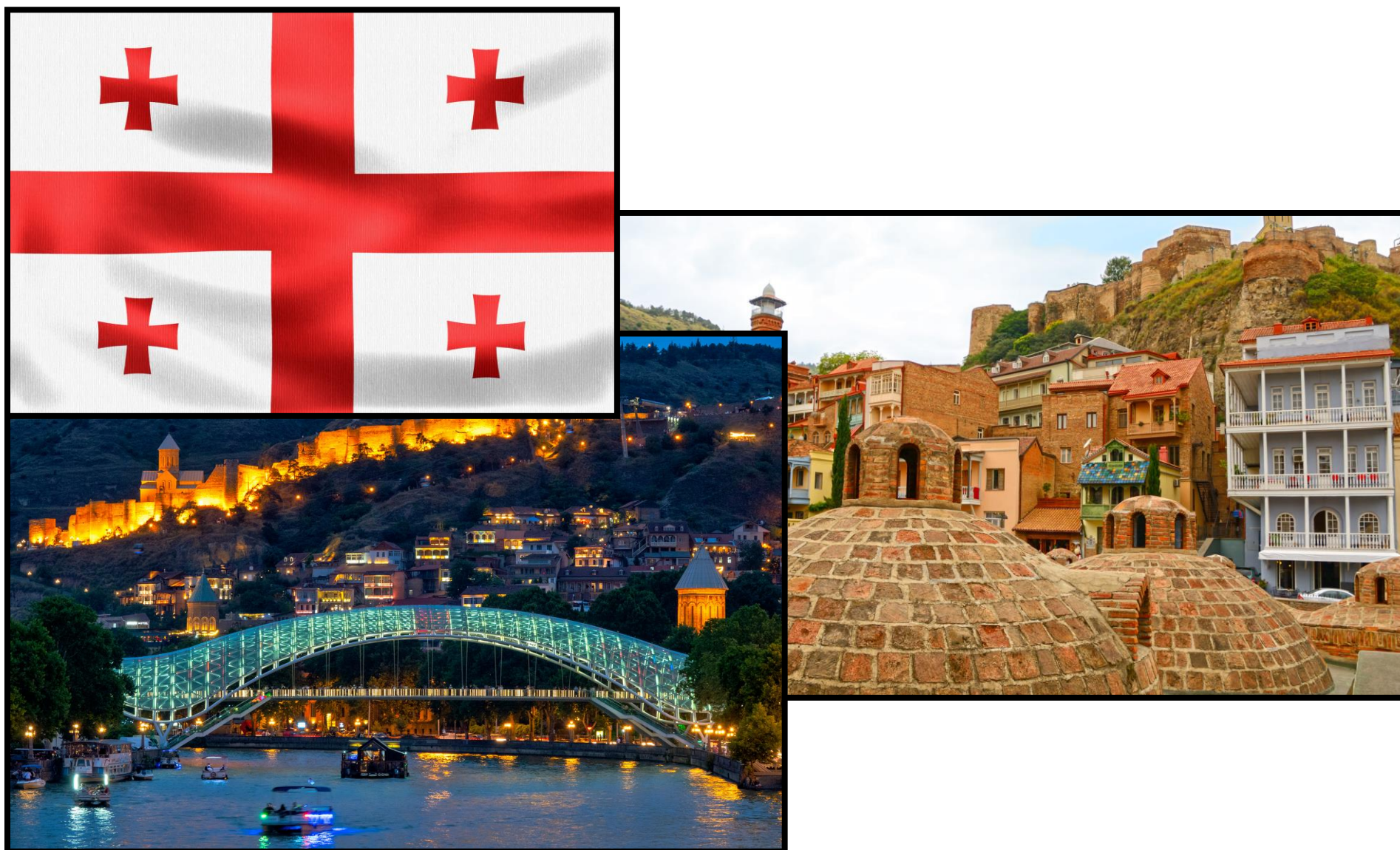
Petr Vítek

CENTRUM PRO ROZVOJ PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
CENTRE FOR MENTAL HEALTH CARE DEVELOPMENT

Budování kapacit pro peer práci v Gruzii

Prezentace vychází ze závěrečné zprávy projektu

(09/2024 – 04/2025)

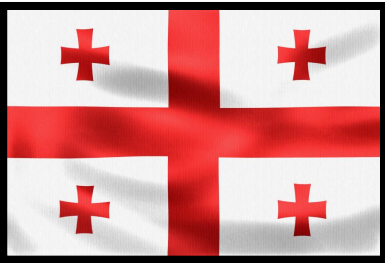
Pavel Říčan & Olga Kalina | CMHCD & Partnership for Equal Rights (PER)

CENTRUM PRO ROZVOJ PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
CENTRE FOR MENTAL HEALTH CARE DEVELOPMENT

Gruzie_Kontext

Výzva	Data	Zdroj
Finanční Zátěž	Podíl plateb z vlastní kapsy (OOP) v Gruzii (na celkových výdajích na zdraví) byl v roce 2022 43% , ačkoliv klesl z 65 % v roce 2013.	TBC Capital 2023
Podfinancování Systému	Podíl vládních výdajů na duševní zdraví na celkových výdajích na zdraví byl 2,83 % (dostupné data z roku 2011), což je téměř polovina průměru zemí s vysokými příjmy (HICs: \$~5,1\$ %).	ResearchGate (Sulaberidze et al., 2018)
Nedostatek Personálu	Počet personálu duševního zdraví na hlavu je ve srovnání s vyspělými zeměmi (např. Skandinávií) mnohem menší .	Tandfonline (Skaatun et al., 2022)
Geografické Disparity	Více než 50% rozpočtu na duševní zdraví je stále vydáváno na lůžkovou (inpatient) péči, což ukazuje na nedostatečné investice do komunitních a ambulantních služeb.	ResearchGate (Sulaberidze et al., 2018)
Zranitelnost IDP	Významný podíl vnitřně přemístěných osob (IDP) trpí post-traumatickými poruchami (PTSD), přičemž míra využití péče je nízká kvůli bariérám.	Výzkum v oblasti IDP (PMC)

Pilotní projekt

Support of peer work in Georgia – first step

Realizace: 10/2022 – 9/2023

Projekt je realizován v rámci Rozvojového programu OSN (UNDP)
za finanční podpory Ministerstva zahraničních věcí ČR.

Odborný garant: Pavel Říčan

Projektová manažerka: Markéta Hulmáková

Lektorský tým: Zdeněk Císař, Zuzana Foitová, Jiří Štefl, Magdaléna Štochlová, Petr Vítek

Projekt realizován ve spolupráci s partnerskou organizací: Partnership for equal rights (PER)

Pilotní projekt

Kurz pro peer konzultanty, část I. 1 – 4/23

Kurz vede lektor + peer lektor

Časový harmonogram:

4 dny osobně v Gruzii

5 dnů online

Obsah školení: zotavení, týmová práce, příběh zotavení, komunikace s týmem,
komunikace s lidmi s obtížemi v oblasti duševního zdraví – peer jazyk, obtížné situace

Kurz pro peer konzultanty, část II. 7 – 9/23

Kurz vede lektor + peer lektor

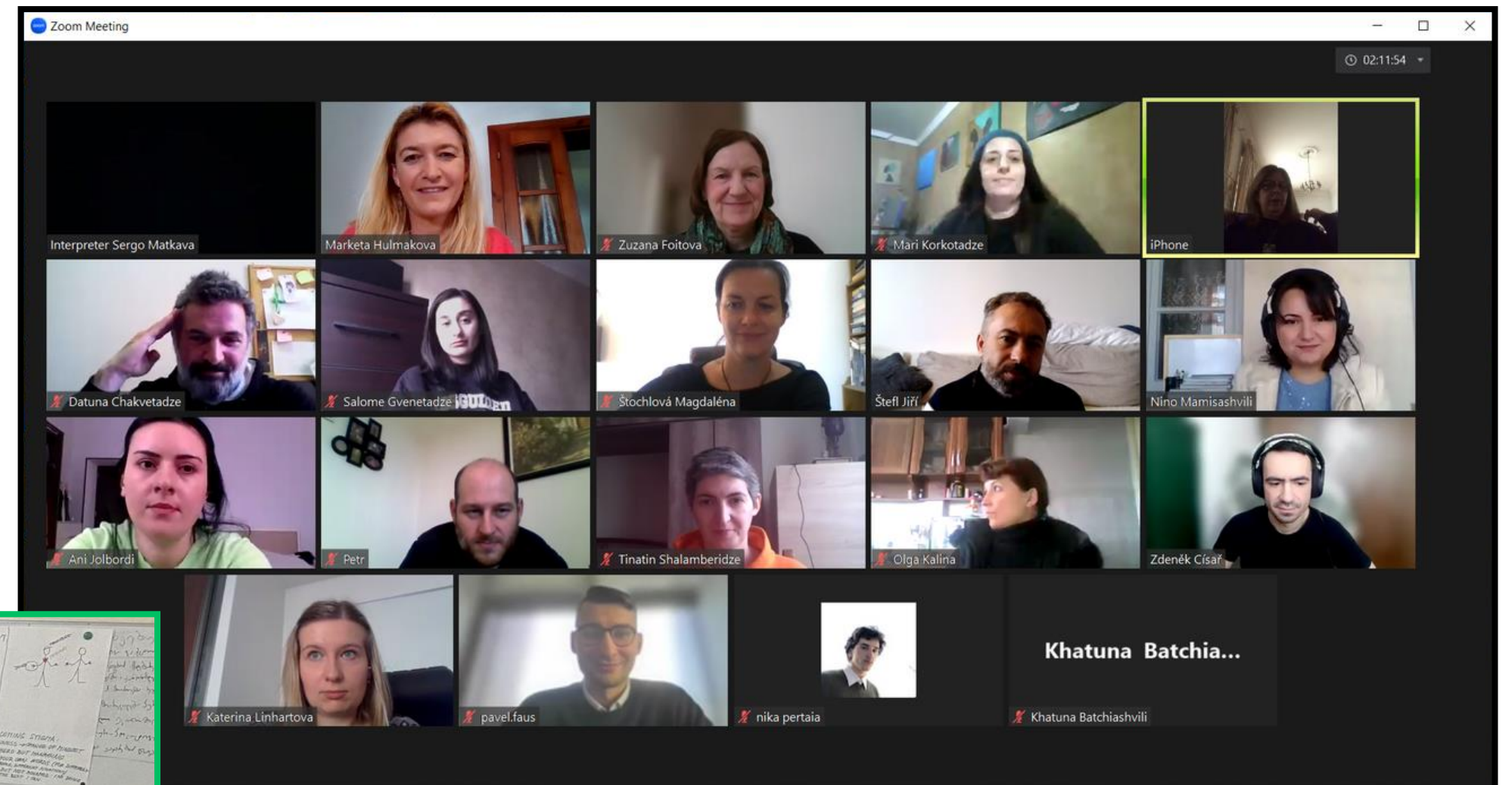
Časový harmonogram:

3 dny osobně v Gruzii

2 dny online

Obsah školení: sebereflexe, obtížné situace, zpětná vazba, metodická podpora,
supervize

Pilotní projekt

Pilotní projekt

Budování kapacit pro peer práci v Gruzii

Září 2024-Duben 2025

Přehled projektu a partneři

Cílem projektu, realizovaného jako "Expertise on demand" pro UNDP, bylo navázat na pilotní projekt z let 2022/23 a podpořit rozšíření peer práce v Gruzii.

Partneři: CMHCD, Partnership for Equal Rights (PER), UNDP (Istanbul & Gruzie),
Velvyslanectví ČR v Gruzii.

Klíčové cíle projektu (Výstupy)

Cíl 1: Podpora 6 služeb

Metodická podpora služeb duševního zdraví pro udržitelné zaměstnávání peer pracovníků.

Cíl 2: Výcvik 12 peerů

Realizace základního výcviku pro 12 nových peer pracovníků v souladu se Standardem peer práce v GE.

Cíl 3: Vzdělávání 30+ prof.

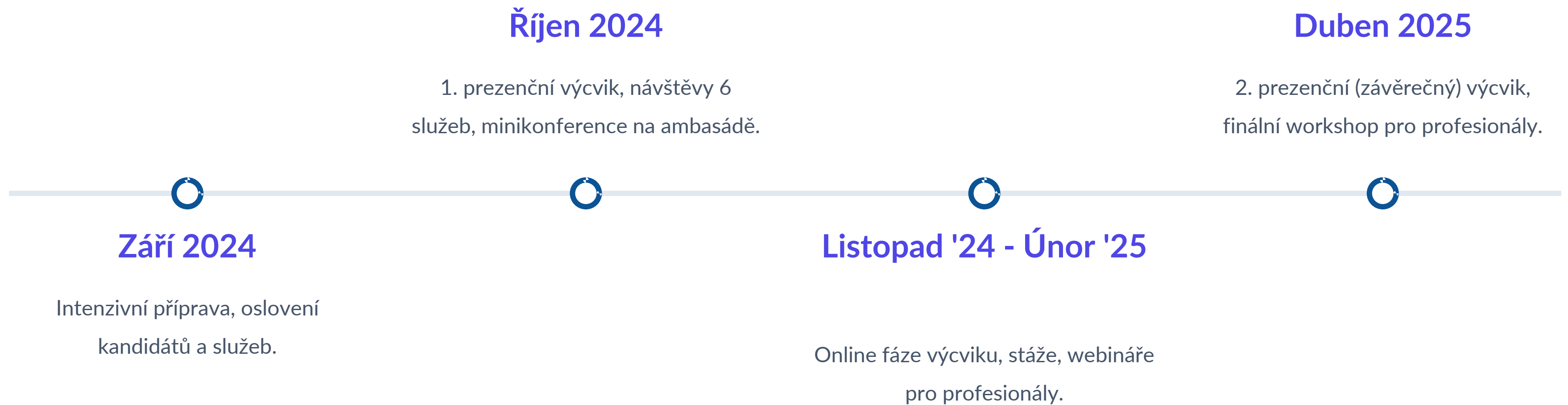
Vzdělávací program pro 30+ profesionálů v oblasti duševního zdraví (webináře, workshopy).

Cíl 4: Tým lektorů

Vytvoření pracovní skupiny (16 osob) složené z peerů a profesionálů schopných vést další výcviky.

Harmonogram implementace

Cíl 1: Podporované služby a týmy

Tým/Služba	Peer pracovník	Počet
1. Mobilní tým Rustavi	Zurab Bagratashvili	1
2. Mobilní tým Gardabani	Datuna Chakvetadze	1
3. Stacionář Rustavi / Krizový tým / Mobilní tým Bolnisi	Olga Kalina	1
4. Asertivní tým Tbilisi	Tinatin Shalamberidze & Khatuna Budjiashvili	2
5. Centrum pro DZ a prevenci závislostí (lůžko)	Paata Skhirtladze	1
CELKEM	6 služeb (Rustavi je komplexní)	5+ peer pracovníků

V říjnu 2024 bylo v gruzínských službách duševního zdraví zaměstnáno 6 peer pracovníků, jejichž platy byly hrazeny z rozpočtů poskytovatelů služeb.

Cíl 1: Zjištění z praxe (Rustavi)

Během října 2024 jsme navštívili všech 6 zapojených služeb.

Centrum v Rustavi: Týmy (mobilní, krizový, stacionář) jsou spokojené.

Peer pomáhá budovat vztah tam, kde profesionálové selhávají, a přináší naději rodinám.

Výzva: U mobilních týmů (Gardabani, Bolnisi) je čas u klienta omezený (3 lidi v autě, 8-10 návštěv denně), což limituje smysluplnou peer intervenci.

Cíl 1: Zjištění z praxe (Tbilisi)

Asertivní tým Tbilisi (Dobrá praxe)

Peer pracovníci jsou skvěle integrováni a placeni z rozpočtu týmu. Jsou vnímáni jako "někdo uprostřed" mezi klienty a profesionály. Úspěšně motivují k léčbě svou vlastní zkušeností se zotavováním.

Lůžkové oddělení (Výzva)

Tým popisoval problémy s peer pracovníkem (podezíravost, kontrolující chování, rady "bez common sense"). Peer nerespektoval vedoucího týmu.

Doporučení: Vytvořit krizový plán, posílit profesionální hranice (je to zaměstnanec, ne pacient).

Cíl 2: Základní výcvik peerů

- 12 účastníků absolvovalo 98hodinový výcvik (blended forma: 6 dní prezenčně, 8 dní online).
- Výcvik probíhal v souladu s Gruzínským standardem peer práce.
- Vedli jej 2 čeští lektoři (Petr Vítek, Zdeněk Císař) a tým gruzínských co-lektorů.
- Součástí byly i stáže v zavedených MH službách.
- Prezenční část hostilo Psychosocial Rehabilitation Center.

Cíl 3: Vzdělávání profesionálů

4

Hlavní akce

80+

Celkem účastníků

Cíl 3: Seznam vzdělávacích akcí

Minikonference (10. 10. 2024): K Světovému dni duševního zdraví na Velvyslanectví ČR. Prezentace peer práce. (24 účastníků)

Webinář (24. 2. 2025): "Strengths-based approach" (Přístup zaměřený na silné stránky) - vedl Jan Mužík. (15 účastníků)

Webinář (24. 3. 2025): "Safewards" (Preventivní opatření na lůžkových odděleních) - vedl Tomáš Petr. (8 účastníků)

Workshop (11. 4. 2025): "Inovace a multidisciplinární přístup" - interaktivní workshop v Tbilisi. (43 účastníků)

Cíl 4: Vytvoření týmu lektorů

Pro udržitelnost projektu byl vytvořen lektorský tým s cílem samostatně vést budoucí výcviky.

Model: Školení probíhá ve dvojicích (zkušený peer + profesionál).

Gruzínští co-lektoři se aktivně podíleli na vedení celého výcviku. Celkem **16 osob** (7 peerů, 9 profesionálů) tvoří novou lektorskou skupinu připravenou pro praxi.

Další rozvoj a doporučení

- Založit trvalou pracovní skupinu nebo asociaci peer pracovníků (pro intervize, networking, udržení kvality).
- Vycvičit další peer pracovníky (zejména z odlehlých komunit).
- Vyvinout program (založený na WHO Quality Rights) pro profesionály, vedený peery, zaměřený na zotavení.
- Zapojit peery jako lektory do univerzitního vzdělávání (např. Ilia State University).
- Rozšířit peer podporu na rodinné příslušníky a další zranitelné skupiny.

Posilování kapacit pro trvalé změny systému sociální péče v Moldavsku

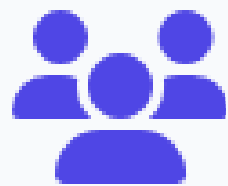

Moldavsko_Kontext

Výzva	Data	Zdroj
Pomalá DI (Deinstitutionalizace)	17,34% populace je diagnostikováno s duševní nemocí, což ukazuje na velkou potřebu služeb.	Health Policy article (cit. v The Borgen Project)
Stigma a Diskriminace	Mírná úroveň akceptace vůči osobám s duševními problémy. Stigma je nižší v urbanizovaných oblastech a u osob s vyšším vzděláním.	Srovnávací studie 2018/2022 (PMC)
Dopad Migrace / Socioekonomika	45 % celkových výdajů na zdraví tvoří platby z vlastní kapsy (OOP), což je výrazně pod evropským průměrem a limituje přístup chudších obyvatel.	The Lancet (cit. v The Borgen Project)
Nedostatek Financování	V roce 2020 činily výdaje na duševní zdraví přibližně \$4,77 USD na obyvatele (nízká úroveň financování pro komunitní služby).	De Vetten-Mcmahon et al., 2019 (cit. v Utrecht University)
Rizikové faktory	Míra sebevražd je 14,7 na 100 000 obyvatel (v roce 2019), což je o 3,4 osoby více než průměr EU.	WHO (cit. v The Borgen Project)

Klíčové cíle projektu

Cíl 1: Rozvoj lidských zdrojů (Bottom-up přístup):

Cílené školení klíčových pracovníků (supervizoři, peer specialisté) pro posílení komunitních služeb.

Zapojení peer specialistů do komunitních služeb a do výuky budoucích sociálních pracovníků.

Cíl 2: Pilotní komunitní služby a systémové změny:

Vytvoření 2 pilotních služeb pro osoby s duševním onemocněním k otestování propojeného regionálního systému komunitních týmů.

Otevření cesty k odstranění diskriminace při přechodu z institucí do komunity.
Zavedení podpůrného auditního systému pro efektivní plánování externí pomoci.

Cíl 3: Přechod chráněného bydlení a systémová řešení:

Vytvoření proveditelného plánu pro bezpečný přechod stávajících chráněných bydlení (nyní pod ústavy) pod místní správu (LPA).

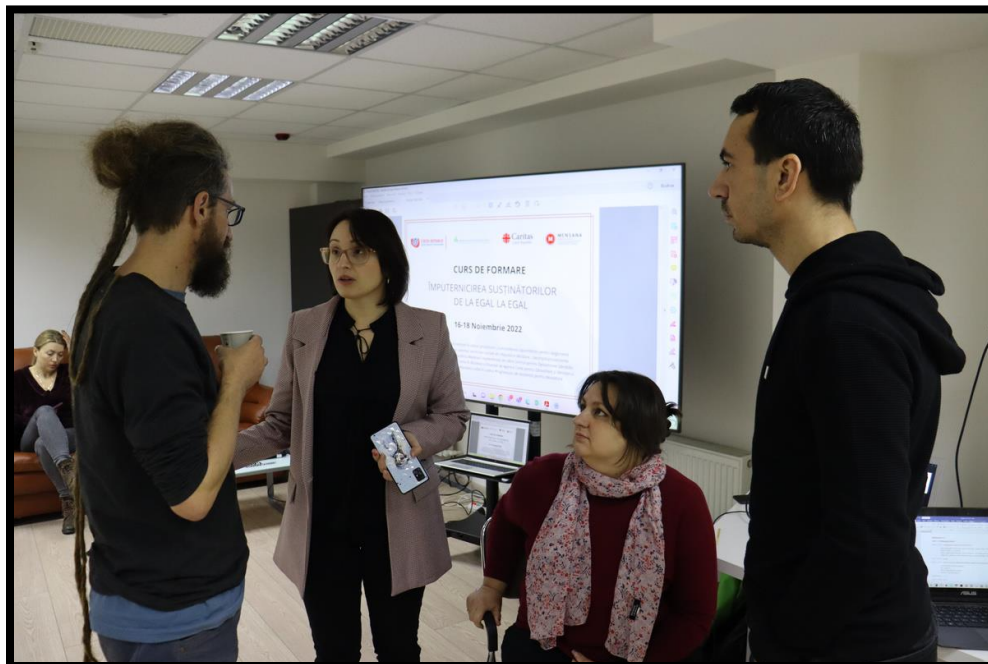
Reakce na evaluaci DI procesu (spolupráce s GIS) a podpora aktuální priority MLSP.

1.výcvik peer konzultantů

2023

Lektoři: Martin Halíř, Zdeněk Císař

- První pilotní trénink (3 dny prezenčně v MD, 2 dny prezenčně v ČR, 40 hodin)
- 8 účastníků kurzu absolvovalo trénink, 6 z nich je zaměstnáno v komunitních centrech duševního zdraví na pozici peer konzultanta od 5/2023 doted'

2.výcvik peer konzultantů

- 2025:

Odučeno 100 hodin (8 *prezenčních dní*, 6 *online*)

- 16 účastníků nastoupilo do tréninku

12 účastníků dokončilo trénink vč. 40hodinové stáže

- 10 je zaměstnáno na 3 měsíce (do konce roku)

v komunitních centrech duševního zdraví
na pozici peer konzultanta

- Součástí projektu je i trénink 6 budoucích peer trenérů, aby mohli v dalším výcviků peerů pokračovat bez nás.

2.výcvik peer konzultantů

Otázky a diskuze

CENTRUM PRO ROZVOJ PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
CENTRE FOR MENTAL HEALTH CARE DEVELOPMENT

Děkujeme za pozornost

Zdeněk Císař
Petr Vítek

CENTRUM PRO ROZVOJ PÉČE O DUŠEVNÍ ZDRAVÍ
CENTRE FOR MENTAL HEALTH CARE DEVELOPMENT

